

I. N. D. N. J. C.
DISPUTATIO JURIDICA
SOLENNIS
a. d. 20. Maji 1693.

IRNERIUS INJU-
RIA VAPULANS,
SUB CLYPEO

*VIRI NOBILISSIMI, CONSULTISSIMI, EX-
CELLENTISSIMI ATQUE CLARISSIMI*

DN. ALEXANDRI ARNOLDI
PAGENSTECHERI, JC.
Antecess. Ordinar.

Defendendus per

CHRISTOPHORUM BERNHARDUM GALEN,
COESFELDIA - MONASTERIENSEM.

P A R S III.

DUISBURGI ad RHENUM,
Apud FRANCONEM SAS, Academ. Typographum.
Anno M. DC. XCIII.

PERILLUSTRI ET GENEROSO
DOMINO,

DN. HENRICO,
Libero Baroni de GALEN, Do-
mino in Assen, Bispingh, Rom-
bergh, Hüllinghoff & Ottenstein,
Satrapæ in Vechtâ &c.

UTI ET
PERILLUSTRI ET GENEROSO
DOMINO,

DN. FRANCISCO WIL-
HELMO, Libero Baroni de GA-
LEN, Domino in Daesbach, Ding-
lage, Borg, Heide & Galen, Illu-
strissimi & Celsissimi Principis &
Episcopi Monasteriensis Camera-
rio Hæreditario, Satrapæ in Vech-
tâ &c.

Domini Patronis & Fautoribus meis
Gratiosissimis &c.

*Trepidante sed tamen devotissima manu
has studiorum meorum Juridico-
rum primitias offero*

CHRIST. BERNARD. GALEN

IRNERII INJURIA VAPULANTIS
P A R S T E R T I A.
 COITIO OCTAVA,

ad

AUTH. HOC SI. C. DE PIGNOR.

R egem τὸν δεῖνα, ajunt, extra legitimi aliquando thori oleas vagatum, proptereaque a Patre Confessionario vehementius increpitum, hunc ad amœnissimas Regii cujusdam Palatii delicias ablegasse, cocoque in mandatis dedisse ut præfato Patri objurgatori sive prandii sive cœnæ sive alio nomine quippiam cibi ponendum esset, nil nisi perdrices unquam præstaret. Paret, ut par est, Majestatis Regiæ voluntati cocus. Lapsis aliquot diebus, & post septimanis, præfatus Pater, alios, etiam viliores, cibos expetit. Negat eosdem cocus. Advolat ad Regem prædictus Pater Confessionarius, ejusdemque Regiæ Clementiæ injurias coci aperit, regiam illis medelam quam humillime deposcens. Inspecta coci querela, quid, ait, numquid delicatissimum cibi genus tibi cocus noster apposuit, quo equidem Reverende Pater possis esse contentus. At hic demisso in humum vultu: at, inquit, *tousjours des perdrix*. Cui Rex: *Tousjours la Reine*. Quo sane Rex ille invento prudentissime indicare voluit, si modo vera ea est fabula, quam verum sit illud Symmachi nostri: *Satietaem affert copiarum largus usus*: & ut idem alibi: *Mutatione castiganda est satietas*. Hæc etiam, Lector, ratio fuit, quod Irnerio nostro ad tempus aliquod, ad præcavendum tedium, quod aut Tibi, Amice, aut aliis,

A

liis,

liis, aut nobis etiam, ex continuatione unius materiae oboriri potuisset, haecenus seposito, visiones tibi interim nostras de Jure Ventris exhibere, cruces famosissimas ex l. 22. ff. de reb. cred. & l. 69. ff. pro soc. tollere, Sicilimentorum etiam ad Compendium Juris ad ff. Lauterbachianum Manipulum primum, exhibere, per hunc annum & quod excurrit, maluerimus. Nunc tempus monet ut Irnerio iterum nostro suppetias eamus. Et initio quidem habebam in animo, Syllogen Wissenbachianam a capite ad calcem inspicere, vindiciasque Irnerii ad ejusdem ductum moliri, sed cum incidissem in censuram Clariss. Erici Mauriti *dissertat. de libris juris commun. th. 15. in fin.* (ibi: *alia in quibus fidem illarum ne elevare quidem, sed ordine saltem non legitimo collocatas esse Authenticas ostendere Wissenbachius nititur.*) ad Promulsidem Rittershusianam me convertebam, sed cum & hanc in enarrandis omisissis (de quibus dicam coitione decima §. 5. num. 2.) magnam sui partem occupatam esse animadverterem, fatius visum est cœpto ordini insistere, sparsimque utiliora, prout res aut occasio, aut Dominorum etiam Respondentium conditio tulerit, præfinito scopo seligere. Sane non dubito præsentem Respondentem meum D. CHRISTOPHORUM BERNHARDUM GALEN Coesfeldia-Monasteriensem, ad intricatiora quævis deducere, ea quippe ipsius probata mihi est assiduitas, cum ego insuper apud ipsum judiciosissimi ingenii deprehendi vigorem, eos mihi de ipso per omne tempus quo studiis apud me strenuam operam navavit, de ipso sponendi progressus, ut nunc non verear ad ipsam ipsum deducere hoc sæculo vexatissime agitatum JURIS IN RE (ita enim appellari magis debet quam JUS IN REM. l. 19. pr. ff. de damn. in f. pr. l. de usufr.) materiam, & si quæ impræsentiarum occurrent materiae graves alia.

§. I. Enimvero quæ circa istud altercationes a Jctis motæ sint, promat pro me Autor Relationum Historiarum, qui *Recens. Antumn. de anno 1688. cap. 19. pag. 89.* hæc scribit: *Nota est conversio, de numero jurium in re, inter hunc, (Bornium: cui consentit Thomafius) unicum saltem jus in re, nempe dominium, agnoscentem Disp. Inaug. Lipsiæ habit. & inter Enochum Glasferum, Antecessorem*

cessorem *Julium*, pro *quinario numero jurium in re pugnans*, olim *agitata*: *Quanquam superioribus Annis nonnemo, dominium quoque una cum pignore, possessione & jure hereditario, ex classe jurium in re extrudere voluerit, solam servitutem genuinam juris in re speciem esse asserens; contra quem stylum expedit Cl. Thomafius, in Appendice Vindiciarum pro dominio contra servitutem, quas Philosophiæ suæ Juris subjecit. Ex adverso autem Jo. Strauchius *Jctus* accuratissimus, solam servitutem, ex his, quæ enumeravimus, juribus, e numero jurium in re exclusit, quam tamen D. Lynckerus, *Jctus* Salanus, elisis ejus rationibus, in pristinum locum restituit, utut ipse post D. Ulric. Huberum (aliosque, inter quos novissime est D. Coccejus) possessionem e censu jurium in re eliminare voluerit. Nec defuere, qui ampliarent numerum, quos inter Gerh. Feltmannus, elegantissimus *Jctus*, (quem sequitur D. Rhetius) dotem, peculiarem juris in re speciem esse contendit: *Quenam D. Schragii, Antecessoris Argentorat. hac de re sententia sit, alibi Recens. Auctum. 1686. pag. 186.* (censet nempe Jus Rerum Universale a Jure in Re & ad Rem debere abstrahi) jam notavimus. Hæc ille. Quæ jam mea hac in parte sententia sit, declaravi alibi: *vid. 2. aphor. 22. & Ser. Pandectar. p. 2. §. 3.* cujus me sententiæ nondum pœnitet: Dico adhuc, pro vocabuli, *Dominii*, acceptione lata vel stricta, plures paucioresve juris in re species, consequenter Jus hereditarium, Jus Dotium, Jus Emphyteuticarium, Jus Superficiarium, separata a Dominio strictissime accepto species posse constitui: Interim tamen nec eos qui *ad exemplum Legislatoris* quatuor hæc: *Dominium, Servitutem, Possessionem, atque Pignus*, conjunctim proponunt, erroris insimulari debere, maxime cum hæc methodus docendi, Juris Studiosis non inconueniens sit, qui ita memoriæ suæ optime consulent, si didicerint, Quatuor esse JURIS OBLIGATIONES siue AD REM causas (*Contractum, vel Quasi, Delictum, vel Quasi,*) Quatuor item JURIS IN RE, secundum statim dicta.*

§. II. Sed tamen quod de Pignore dixi, id in dubium vocare quis possit per Novell. 4. cap. 2. Si enim jus in re actionem in rem parit contra quemcunque possessorem, sequitur, & Pignus, si jus in re sit, producere debere consimilem actionem contra pos-

fectores quoscunque: at vero actio ex pignoris jure oriunda non datur contra omnem possessorem *d. Nov. 4. cap. 2.* Respondeo: Actio Hypothecaria omnino datur contra omnem possessorem ipso jure, sed hic habet tantum exceptionem Dilatoriam Ordinis sive Excussionis: *vid. d. c. 2. junct. c. 1. ibi: veniat. servetur. interim.* at exceptiones *Dilatoria* actionem non *perimunt*, sed tantum *differunt*, atque *interim* non competere faciunt, quædam etiam, quas *intentionis* vocant, impediendo ipsum litis ingressum: ad quarum classem referunt & hanc. *Gail. 2. obs. 27. n. 5. 6. add. Lauterb. comp. ff. de re jud. a.* Quinimo hoc ipsum, *Possessorem scil. rei oppigneratæ habere beneficium Ordinis*, ad solam pertinet hypothecam generalem: In speciali enim manet regula: Actio hypothecaria contra omnem possessorem indistincte, id est etiam non excusso principali debitore, competit. *Nov. 112. cap. 1. versic. ab hoc litigiosi.*

§. III. Sed de hoc ultimo sunt magni nominis Jcti qui addubitant, existimantes etiam specialis hypothecæ possessorem Ordinis sive Excussionis beneficio se tueri posse: *Frantzk. 1. resolut. 12. Gudelin. 4. de jure noviss. cap. 7. Struv. ff. 26. 38. Lauterbach. ff. compend. pag. 404. Peretz. C. de pignor. num. 15. Donell. ad l. 14. C. de pignor. Rittershus. Nov. p. 2. cap. 2. num. 24. Etcc.* A quibus cum ego semper, etiam in sententiis ferendis, dissenserim, ne id temere fecisse videar, age sis, videamus primo an sententia mea theoreticæ veritati concordet, deinde etiam an consentientem habeat fori praxin.

§. IV. Et de illa quidem provocare necesse habeo ad *Novellam 112. cap. 1. §. ab hoc autem litigiosi.* Ubi notari cupio 1. Justinianum ibidem quid *novelli* sive *novi juris* voluisse inducere, quod tum vel ipsa *Novella* appellatio inducit, tum ex ipsis verbis dicti §. ibi: *decernimus, damus, precipimus, veterum legum &c.* clarissime patescit. 2. Juris novi constitutionem consistere in distinctione hypothecæ generalis atque specialis, non quidem in inducenda divisione ipsa, quæ jam antea maxime cognita fuit, sed in diverso hujus illiusque effectu, ita ut in generali hypotheca manere debeat jus vetus, specialis autem hypotheca vendi nequeat a debitore nisi hic satisfecerit creditori, quod si facere neglexerit, datur
per

per hanc novellam legem creditori potestas hoc speciale suum di-
 venditum pignus a quocunque detinente vindicare donec ipsi
 (creditori) satisfactum pro debito fuerit. *vid. text. in d. Nov. 112.*
c. 1. §. ab hoc. ibi: distinctionem tenere in his, (hypothecis.) speciales.
generales. liceat debitori vendere, sic tamen vindicare donec de pretio
satisfiat. Quoniam igitur inter speciales & generales hypothecas
distinctio nova est, sequitur 1. distinctionem aliquam esse & qui-
 dem 2. novam. Non potest autem distinctio hæc nova esse in eo
 sita quod specialis hypotheca vindicatione (*id est actione in rem: §.*
15. l. de action.) peti possit, hæc enim non est *distinctio*, cum id
 utrique hypothecæ commune sit: neque potest hæc distinctio
 in eo collocari quod hypotheca generalis res fere omnes afficiat,
 specialis vero rem unam duntaxat alteramve: cum hæc distinctio
 sit *vetus*, non *nova*: Sed distinctio nova alia in parte fingi non po-
 test quam in ea quam ipsa Novella exhibet, nempe quod *creditor,*
donec ei satis pro debito fiat, rem in specie suppositam possit vindicare,
 ut sunt verba textus: quæ cum *novum* quid importent, *secundum*
supra adducta, non poterunt intelligi de *vindicatione veteri*, cui
 scil. Ordinis beneficium obstabat, sed debent accipi, *ut sonant*,
 de vindicatione pura & aliud quid non respiciente, nec per aliud
 aliquid elidenda, nisi per paratam solutionem, aut hypothecæ
 prioris jus potius. Ait enim textus, venditionem, scilicet per se
 alias subsistentem, statim tribuere creditori jus vindicandi: &
 huic juri vindicandi nihil debere obstaculo esse, nisi *α. satisfactio-*
nem creditoris, quæ per solutionem debiti fit: & β. prioritatem
alterius hypothecæ. Si hæc tantum duo vindicationem Novo Ju-
 re impediunt, non ergo tertium, Ordinis puta beneficium. Quæ
 omnia adhuc juvantur per generalitatem quoad beneficium Ordi-
 nis non distinguendum verborum: *damus creditori licentiam vin-*
dicare. Accedit & *indoles juris in re*, quæ regulariter actiones
 reales adversus quemcunque possessorem extendit sine metu oppo-
 nendæ exceptionis: At naturalia cum præsumantur inesse, *per vul-*
gat. præsumemus & inesse huic Novellæ 112. Militat & alia ratio
 pro hac nostra sententia, quam promam verbis Jctorum Helme-
 stadiensium apud Hahnium *ad Wes. de distr. pign. n. 1. ibi: Sondern*

es hat auch selbige Novella in sich die ration, quod re que specialiter obligata est, vendita, creditori magis noceri possit, quam ubi is generalem hypothecam, re una vel altera, ex bonis debitoris distracta, quod nihilominus ex ceteris suum consequi possit. Qua de causa & alias generalis hypotheca bonorum non impedit quo minus servi manumittantur: Quod non ita est ubi servus specialiter obligatus, l. 1. 2. 3. C. de serv. pignor. dat. l. 9. in quib. caus. pignor. vel hypoth. tac. l. 29, pr. qui & a quib. manumiss. junct. l. 4. l. 24. 45. l. 27. §. 1. eod. tit. Ideoque alienata hypotheca speciali, creditori quoque merito concessum fuit expeditius remedium, in d. N. 112. c. 1. scil. agendi hypothecaria contra emptorem tertium possessorem, non excusso prius principali debitore, ceu alias ex N. 4. c. 2. requiritur.

§. V. Scio, dissentientes uti arg. l. 27. C. de testam. ibi: Quod mutatum non est, quis prohibet stare. Cui Regulæ in legibus novel-
lis atque correctoriis maxime locus dari debet, utpote quæ stric-
tissimæ sunt interpretationis. Cum ergo Ordinis Exceptio sive
Beneficium per Novellam 4. cap. 2. possessori pignoris tertio im-
pertitum, per hanc Novellam nostram 112. expresse ademptum non
sit, sequitur ademptum non præsumi. At ego respondeo, nec in
Novella quarta beneficium Ordinis totidem verbis indultum esse,
sed tantum æquipollentibus: ibi: Sed neque ad res debitorum que
ab aliis detinentur veniat prius antequam transeat viam super perso-
nalibus &c. Quibus verbis quemadmodum Ordinis sive Excussionis
(ut apud Doctores, non autem in dicto textu audit) beneficium
æquipollenter inductum esse non nego, ita fatendum insimul est,
æquipollentibus etsi non totidem verbis id alia novella lege ite-
rum posse adimi arg. l. 35. d. R. 7. sed & id factum esse in Novel-
la 112. ea quæ §. præc. proposuimus dubitare non sinunt.

§. VI. Nec latere mihi potest, urgeri a dissentientibus, No-
vellam nostram 112. loqui de hypothecis litigiosis, quod præter
Rubricam Novellæ, ipsa etiam Novellæ præfatio & caput primum
edoceat: ut adeo si vel maxime Ordinis Beneficium in Possessore
tertio pignoris specialis cesset, id ad litigiosum pignus restringi
debeat. Verum enim vero, ut de Rubrica primo loco dicam, quis
nescit divisionem Rubricarum Juris in *Authenticas & Non-Authen-
ticas.*

*ricas. Illas quæ vi Legis pollent: Has quæ eadem destituuntur. Quis nescit, ad illas pertinere, Rubricas Pandectarum, Institutionum & Codicis: ad has vero, Feudorum & Novellarum? Illas a Legislatore esse: Has ab Interprete. Vid. Tabor. tract. de Suffragio. pericop. 4. num. 3. & tract. de alter. tant. p. 3. art. 7. num. 4. Lincken. discurs. de rubro, nigro & albo. cap. 1. num. 15. Sane nullus dubito, quin Rubrica Novellæ nostræ in. vitiosa aut mutila sit: Nullus dubito quin cordatus editor novæ editionis Corporis Juris, aut Novellarum saltim, rubricam vulgatam dictæ Novellæ aut refecare aut hoc modo: *De litigiosis, & de hypothecis, & de decima parte litis ab actore &c.* reponere possit, debeat: Nisi rubricam ita malit concipere: *De litigiosis, & de hypothecis, & de aliis capitulis.* Neque enim solum capitulum, *de hypothecis*, omisit Autor Rubricæ vulgatæ, sed & alia, ut attentus Lector Novellæ nostræ ipse satis deprehendet. Rubricam ut adeo vulgatam ne unius quidem æstimemus assis. Ut necesse nunc non habeam dicere, argumentum alias in rubricis quoque Authenticis valde debile esse, nisi pleno sensu vim legis producant. Vid. Tabor. tract. de confrontation. cap. 2. th. ult. & tract. de indic. delictor. artic. 20. num. 1. Sequitur ergo, missa inepta Rubrica illa vulgata, ut de præfatione & capite primo Novellæ nostræ dicamus, quæ sane Legislatoris nostri esse nemo negaverit. Atque ego sane quidem agnosco, præfationem atque caput primum de Litigiosis agere, sed non totum caput primum, prout nunc editum est, sed duntaxat usque ad §. *Ab hoc autem litigiosi vocabulo hypothecas separari decernimus.* Hæc textus verba dum scribo, plane mihi persuadeo, cum his verbis debere caput novum, secundum puta, (si Novellam quis scilicet in capita, quod Haloander neglexit, & necessarium non est, dissecare gestiât) incipere: persuadeo mihi plane & plene, peccasse editorem textus vulgati Latini, quod dictum §. *ab hoc &c.* capitis primi membrum vel partem fecerit, quem Legislator expresse *separari* voluit. ibi: *separari decernimus.* Scilicet dubitabatur apud veteres an Litigiosi character, qui alienationem impedit, etiam ad hypothecas pertineret: non tantum tum cum lis jam super re quadam pignori obligata penderet, sed & tum cum hypo-*

pothecæ

pothecæ alienationem creditor vel debitor, hoc illove contradicente, eoque ipso quasi litigante aut altercante, facere moliretur. *ut patet ex l. i. C. de litig. l. 2. C. de distr. pign. &c.* Et quamvis tam in Pandectis, quam in Codice, hæc controversia sopita ferme fuerit: *vid. d. l. i. ff. & l. i. C. de litigios. l. 2. C. de distract. pignor.* quo & respicit Novellæ nostræ Præfatio: apparet tamen ex eadem præfatione, iudicibus postea iterum dubietatem quandam subortam fuisse, adeo ut *perierint* a Justiniano ut præfatas leges *apertius* vellet *explanare*. Quod & ipsum hac Novella fecit Justinianus, & expresse decrevit, propter hypothecæ nexum nullam rem debere litigiosam unquam videri, consequenter nec alienationem propterea impediri. Adeo ut per hanc legem Novellam, Justiniani mens nunc apertissime explanata sit, hypothecas scilicet in posterum plenissime a Litigiosis debere esse *separatas*. Ut adeo manifestissimus sit error eorum qui existimant, Novellam nostram *cap. i. in §. ab hoc.* de hypothecis litigiosis accipi debere, cum tamen Novella dicto §. hypothecas ad *litigiosas* non tantum non restringat, sed & a *litigiosis* expresse *separet*: Quæ *separatio* cum indistincte ibi proponatur, sine distinctione quoque, an hypothecæ liti inclusæ sint an secus, ut accipiatur, par est. *arg. l. 8. ff. de Publician.*

§. VII. Antequam ab hac Novella 112. dinovear, obiter & quasi in parenthesi moneo, verba finalia d. Nov. cap. primi ita debere verti: *Sed secundum dictam distinctionem, huiusmodi certamina terminentur.* Ita ut τὸ *huiusmodi* non pertineat ad τὸ *distinctionem*, sed ad τὸ *certamina*. Sane hunc sensum flagitat textus Græcus: ibi: *ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰρημὸν διαλεγειν τὴν πῆξιν ἀγώνας πῆξιν ἀπὸ τῆς πῆξιν.* Habet hæc observatio illum ingentem usum, ut sciamus Novellam nostram 112. non tantum intelligendam de pignore *vendiro*, sed & si *simile certamen* enascatur, puta debitorem e. g. permutasse, aliove modo alienasse, id enim vult τὸ *huiusmodi*.

§. VIII. Ordo vult, ut de praxi subjiciam. De qua in testimonium citabo, ipsorum tamen pæce, Viros Amplissimos, D. Ulricum Huberum, atque D. Christianum Thomasi. Hunc Germanum: Istum Belgam. Quorum Iste in *Prælectionibus suis ad ff. tit. de pignor.*

de pignor. n. 9. Supremam Frisiorum Curiam hanc sententiam re
judicata firmasse, testis omni exceptione major est. Hic autem: *in*
annotat. theor. pract. ad Strauch. pag. 299. Francofurtenses, Helm-
stadiensis, atque Lipsienses Facultates Juridicas, sed & Supremum
Appellationis Judicium Lipsiense, hanc nostram sententiam in
praxi sequi, luculentus Autor est. Vide sis etiam hanc in rem Hah-
nium ad Wesenbec. *de distract. pignor. n. 1. & 2.*

§. IX. Præterea in terminis mihi consentientes vide sis viros
in Praxi celeberrimos atque excellentissimos, Brunnemannum *ad*
l. fin. C. de O. & A. & ad l. 24. & Auth. Hoc si. C. de Pignor. Ber-
lichium *2. conclus. 24. num. 67. & seqq.* Tessaurum *decis. 51.* Gotho-
fred. *ad Nov. 112. cap. 1.* Tuschum *3. practicar. conclus. lit. E. con-*
clus. 403. n. 39. &, quem primo loco nominasse debueram, de praxi
etiam testantem Carpzovium *2. constitut. 18. defm. 18. & 2. respons.*
72. quem PRACTICORUM DICTATOREM, cognominat Excellentis-
simus nobisque amicissimus D. Zaunschliffer. *Junon. Lucin. Sacr.*
Jurid. lib. 22. Quid multis? Hanc sententiam nostram receptiorem
esse, vides apud Hahn. *d. loc. ad Vves. de distr. pign. num. 1.* Juri
etiam Saxonico convenire testatur Thomafius *d. loc.* Adhuc adda-
mus Mævium *consil. postum. 109. num. 135. & seqq.* cujus verba in
gratiam tui, Lector amice, qui hoc Autore forte an adhuc ca-
res, huc adscribam, maxime cum & limitationes quasdam sententiæ
nostræ exhibere satagant: *Rectior est (ait dicto loco Mævius) Cro-*
rum sententia, regulariter isti exceptioni (excussionis) non esse locum
in hypotheca speciali, ejusque alienata possessorem se contra creditorem
(tueri) non posse: juxta Nov. 112. cap. 1. vers. ab hoc autem. at &
illa habet exceptiones, & quidem inter has ductu recte rationis non
poteris non numerare, si debitor reservat alienandi licentiam & ex ea
pignus tollere licuit, non aliter creditori potuit satisfieri. Concessa enim
alienandi facultate consequens est, concedenda retinendi securitas, arg.
lib. 2. ff. de jurisd. talis hic est ex alternativa stipulatione cujusdam
alterutrum a debitore cujus electio est, prestari sufficit, prius est sub
libera potestate Hartmannus Pistorius quæst. 4. num. 7. part. 3. cessat
enim in hac specie ratio, quæ est in nexu ætiori specialis hypotheca,
qualis non est in alternativa suppositione, quæ generali equipollet, &

in qua unum obtinere sufficit. c. in alternativis. de R. J. in 6. lib. 13. §. cum de reb. dub. lib. 2. ff. de eo quod cert. loc. *similiter si in eum casum, cum ex speciali hypotheca non satisfiet, alia hypotheca cautum est, quia & constituent & recipientis ea mens est, ut libera sit interea de speciali dispositio, quia alias cavere opus non fuisset; multo magis si promittens sibi reservat alienandi seu disponendi facultatem; uti factum intelligitur quando in eum casum cavet, quia cautio eam mentem indicat, alias supervacua.* Quod contextus horum verborum subinde hiulus sit, condonabit æquitas Lectoris Auctoris, utpote mortui, absentia: quæ quos defectus imprimendis libellis infligat, & ego novissime expertus sum dum Aphorismos meos Justinianeos, ad desideria Auditorum meorum, tertium typis exscribi passus sum. Sane enim lib. 1. aph. 2. in verbis: *Pandectas & Codicem observari debere ex eodem die:* quis non videt, pro: *Codicem, legi debere: Institutiones.* Libro item tertio aph. 112. lin. 5. post verbum: *Est:* omissa sunt hæc: (*hic penes ledentem electio, nen*). Dicto libr. 3. aph. 118. in fin. dele: *Curulium.* Libro quarto aph. 12. lin. 4. ita legendum: (*art. 162. Et aliquando circumstantiis concurrentibus 3. in furto magno. P. H. D. art. 160. vid. Lauterb. ff. & D. Feltn. I. h. Si fur-*) Sed quo dilabor? E diverticulo in viam. Nostram sententiam modo exhibitam innuit & Manzius *comm. ad §. 7. I. de act. n. 49. vers. vide tamen.* Cæteris parco.

§. X. Admissa igitur hac sententia, sequetur errasse strenue Irnerium nostrum in *Auth. Hoc si. C. de pignor.* qui omissa distinctione inter hypothecam generalem atque specialem, legi 24. C. de pignor. (*cujus hæc sunt verba: Persecutione Pignoris omissa, creditores actione personali convenire, creditor urgeri non potest*) subjicit hanc Authenticam: *Hoc si, inquit, debitor possideat: alio vero possidente inhibetur hypothecaria, donec personaliter actum sit cum Reo & Intercessore. Et si nec ex hypothecis debitoris satisfiat, tunc demum intercessoris hypotheca, si quæ sunt, petantur: quod jus & in heredibus locum habet.*

§. XI. Defensio Irnerii esto, quod Authentica hæc intelligenda sit de hypotheca generali. Quem intellectum suadere videntur verba Authenticæ: *hypothecis. hypotheca.* quæ in unam singularem

gularem hypothecam non cadunt, sed generali soli, utpote quæ plures hypothecas ambitu suo complectitur, aptari possunt.

§. XII. Plura avebam addere, sed vellicat autem Rittershusius qui ex dicta Novella 4. cap. 3. Irnerii Authenticam *Hoc nisi debitor. C. de solution.* desumptam esse, & quidem non absque magno Irnerii errore, innuit *exposit. Novellar. part. 2. cap. 3. n. 13. & in promulsid. error. Irner. n. 62. seq.* Esto igitur

COITIO NONA

ad

AUTH. HOC NISI DEBITOR. C. DE SOLUT.

Circa in solutum dationem (ait posteriori loco Rittershusius) itidem notandus est error, quem Cujacius ostendit ad Novell. 4. cap. ult. in quo continentur duo casus circa debitorem argento presenti destitutum, habentem tamen bona vel mobilia vel immobilia. Bona illa aut non inveniunt emptorem aut inveniunt. Priori casu creditor prædia pro quantitate debiti in solutum accipere cogitur, cautione evictionis nomine creditori à debitore præstita. Nam hæc in solutum datio venditionis speciem habet. l. 4. C. de evict. l. eleganter. in pr. ff. de pign. act. Posteriori si extant emptores, debitor cogitur bona vendere, & ex pretio creditori satisfacere. Cavere autem debet emptori de evictione. Male ergo Julianus in d. Nov. 4. c. ult. & Irner. in Auth. Hoc nisi. C. de solut. cavere eum creditori, se ex pretio redacto ex venditione pecuniam debitam soluturum. Nam ut priori casu creditori quasi emptori cavetur, ita hoc casu cavendum est emptori. Add. *expos. Novell. p. 2. c. 3. n. 13.*

§. I. Verum ego nego, hoc casu cavendum esse emptori, quod vult Rittershusius, aut si & emptori, nego, quod ei soli, sed illi, & creditori. Quod ut pateat, rogo te Lector Candide & obsecro ut ipsum textum Novellæ, etiam Latinæ Vulgatæ versionis, inspicere gravari nolis, & videbis clarissime, i. hoc beneficium Dationis in solutum, non in gratiam emptoris esse introductum, sed in gratiam debitoris, & NB. *creditoris*: unde creditori cavendum esse,

B 2

non

non ambigo, scil. debitorem vendentem velle ipsi ex pretio satisfacere. Vides 2. cavendum esse *judicis arbitrio*. Indistincte. Unde iterum non dubito, quin Judex ex circumstantiis cautionem etiam in creditoris gratiam interponi debere, arbitrari possit.

§. II. Et hæc ad defensionem Irnerii possunt sufficere. Cæterum elegantia etiam practica quædam circa hanc materiam adhuc vide sis apud Taborem *tract. de alter. tanto. prefat. th. 3.* nisi quod manus ibidem criticas oderim, de quibus Zevcotius *ad Flor. princip. ubi ait: Ego superstitiosas illas Criticorum observationes libenter negligo, quia prodesse non possunt. Per me interim licet, ut se doctos & felices esse existiment, qui inutilem (de utili enim non ago) lectio- num diversitatem curiose annotant; & dum laureolam in mustaceo querunt nil profecturis inde lectoribus ubique obtrudunt.*

§. III. Interim nota sis ex hac Authentica exceptionem regula: *Aliud pro alio solvi nequit. l. 16. C. de solut.* cui legi elegantissime Irnerius ceu exceptionem subjecit Authenticam nostram. Alias exceptiones habet Struv. Lauterb. aliique *ad tit. ff. de solut. Strijck. annot. ad pr. l. quib. mod. obl. toll.* Aliique alibi.

COITIO DECIMA.

ad

AUTH. EXCIPITUR. C. DE BONIS QUÆ LIBER.

MAjestatis efficacem potentiam, in imperio circa subditorum personas, eorumque bonorum eminenti quodam dominio, præter universi regimen, singulariter sese spectandam præbere: Præcos etiam sapientes in gubernanda domo ceu privata quadam quasi rep. ad tria illa animum vertisse, patrique familias in istis nescio quam majestatis speciem indulisse, non est quod altius heic repetamus. Patribus sane Romanis ea in liberorum & corpora & bona potestas compete- bat, ut *Patriæ Majestatis* illustrem Synonymiam eidem non denegaverint. *Valer. Maxim. 7. memorab. 7.* Et quidem ut de potestate in personam liberorum nunc nihil dicamus,

mus, ea sane circa eorundem bona patribus impertita potestas fuit, ut quicquid quacunque etiam ex causa liberi acquirerent id omne patribus plenissima cum dominandi atque fruendi potestate acquirerent quasi δέλοι τῶν πατέρων (*patrum servi*) ut Dion. Halicarn. loco noto ex lib. 8. testatur. Postea, quo plures ad militiam invitarentur, prudentissimo consilio, militantibus filiis, velut & veteranis postea, bonorum castrensiū plenissimum dominium concessum, quin & successu temporis eo deventum est, ut bona liberorum, quæ *peculii* vocabulo insignire placuit, in tria genera, *profectitia*, *adventitia*, & *castrensia*, (hæcque vel *vere iterum* vel *quasi castrensia*) dispartita fuerint, ita ut primi quidem ordinis bona Juris Veteris, quod statim ex Halicarnassense memoravi, placita plene servarent, tertii autem subsellii peculium eadem plane nesciret, quæ autem secundo loco collocavimus, adventitia nempe, ea, quasi medio euntes, liberis quidem proprietatem, patribus vero usufructum impertirentur. Sed nec in eo substitit Legislatoris erga filios liberalitas, is enim ipse etiam quem statim vidimus adventitii peculii usufructus nonnullis in casibus patribus ademptus & filiis familiarum concessus est: quos casus hoc modo disposuit D. Huber. *posit. ad ff. tit. de pecul. ibi: Casus illi sunt aut e successione aut inter vivos: e successione primus est, quem posuimus d. tit. 9. n. II. Alter est in legato militie, id est, functionis agentium in rebus, quorum schola & militia dicebatur, eratque in commercio l. 3. §. 7. in fin. d. Minor. Tertius casus est, ab intestato, cum frater una cum patre succedit fratri suo N. 118. c. 2. & 3. IV. tam testati quam intestati, quando filius invito patre, acquisivit hereditatem, quod potest hodie l. ult. in p. C. de bon. quæ lib. Inter vivos sunt tres casus 1. Rerum a Principe donatarum l. 7. C. de bon. quæ lib. 2. Si pater dolose versatus sit in bonis filio restituendis l. 50. ad SC. Trebell. Tertius & ultimus, cum pater divortium fecit illegitimum a matre liberorum, ejusque bona pro besse liberis pleno jure cedunt, triens monasterio, cui includitur. Nov. 134. c. II.*

§. I. Primum casum de quo remissive vides agi, habes in *Authentica Excipitur. C. de bonis q. liber.* cujus hæc sunt verba: *Excipitur quod iis datur vel relinquitur ab aliquo parentum conditio-*

ne hac adjecta ne ad patrem perveniat ususfructus.

§. II. Horum verborum sensus etsi satis abundeque fundatus sit in *Novell. 117. cap. 1.* fuerunt tamen suntque adhuc hodie clarissimi Viri qui triplicis potissimum erroris Irnerium, aut quisquis ille noster fuit, in compilatione visæ Authenticæ insimulant: veluti 1. quod Irnerius existimet, usumfructum peculii adventitii non censerit patri ademptum, nisi dans filiis bona talia adventitia, patri usumfructum expresse ademerit, cum secundum dictam Novellam sufficiat ex conjecturis voluntatem adimendi colligi posse. 2. Deinde istud carpitur, quod Irnerius solis parentibus potestatem adimendi tribuat, cum Novella omnibus, etiam extraneis, qui vel inter vivos vel ultima voluntate filios familiarum liberalitate quadam mactant, licentiam usumfructum adimendi impertiat. 3. Denique cum Novella ademptioni ususfructus legitimam expresse eximat, peccaverit utique strenue Irnerius quod usumfructum etiam patri quoad liberorum legitimam, interverti posse, generalioribus saltim verbis, scriptum reliquerit. Primum invenies apud Mollerum 2. *Semestr. 26.* Secundum vides apud Rittershufium *error. Irner. num. 56.* Tertium habet Fachinaeus 5. *controv. 21. in fine.* Cæteros, inter quos etiam D. Huberum *prelect. ff. de pecul. n. 2.* aliosque Viros summos invenias, nunc omitto.

§. III. At ego vero, quantum ad primum, nullam Authenticum inter & Authenticam video differentiam. Si enim verba Irnerii: *Conditione hac adjecta*: præcise important, ut *expresse* ademptio fiat, sane & Justiniani verba illa: *Sub hac definitione atque conditione*: quæ vides *d. Nov. 117. c. 1.*, idem, si non fortius, inferent. Aut si hæc Justiniani verba *ademptionem per conjecturas* admittunt, quid est, quod obstet quominus & Irnerii adducta statim verba *eandem* pati possint? Quin imo, Irnerii verba talem conjecturam ademptionem multo adhuc lubentius videntur admittere, eo, quod Justinianus duplici vocabulo ingeminat, dum præter *conditionem*, adhuc *definitionem* requirit, Irnerius autem secundo, *conditione*, contentus est: quasi indicare velit, non debere verba Novellæ Justinianæ ita accipi quasi *expressa definitione* ad ademptionem opus sit, sed sufficere *conditionem adjectam* esse, quæ *adjectio*
cum

cum non tantum *expressis verbis* sed & *equipollentibus* fieri possit, sequitur omnino, Irnerium conjecturas hac in parte non repudiare sed admittere. Unde in tali casu, quo avus maternus nepotes heredes scribit, eisque tutores constituit, *adjiciens* velle se ut hi, quæ ex hac hereditate ad nepotes pervenient, soli administrarent, inque nepotum utilitatem collocarent: in tali casu, patri ademptus censebitur usufructus. Moller. *d. loc.* add. Carpzov. 2. 10. *defin.* 10. Brunnem. *ad d. Auth. Excipitur.* Lauterbach. *ff. de pecul.* & ab istis Allegati: cum Justiniani mens non fuerit in legibus suis verbis testantium magis quam eorundem voluntatibus favere. §. 2. *I. de legat.* add. quod *æquipollentium* eadem sit potestas. Carpz. 3. *respons.* 10. *in fin.* Conf. Berlich. 1. *decis.* 137. n. 19. *seq.*

§. IV. Secundum verò istud vehementius urgetur a Rittershusio *d. loc.* ubi ait: *Nigro præterea calculo notanda est Authent. Excipitur C. de bon. quæ lib. quæ præter mentem Justiniani Novell.* ut liceat matri & aviæ, &c. c. 1. ita restringit, quasi de illis tantum bonis adventitiis, quæ filios familias sub conditione, ne parens in illis usufructum haberet, ab aliquo parentum, non vero ab extraneis relicta sunt, accipienda esset. Cum expresse Imperator dicat, non tantum licere matri, aviæ, aliisque parentibus conditione superiore uti, sed etiam omni personæ.

- - - - - Notissima res est,
 Quam qui forte negat, nunquam vidiſſe diurnos
 Se Phœbi radios, nec verno tempore flores,
 Æstibus aut mediis audiſſe tonitrua dicat.

§. V. Quid dicimus ad hæc? Respondeo (1.) comma esse ponendum post illa verba *Authenticæ*, *ab aliquo*: adeoque istud, *parentum*, non pertinere ad præcedentia illa, *ab aliquo*, sed ad sequens istud, *conditione*. Ut sensus *Authentica* sit talis: *Quando ab aliquo* (quisquis ille sit) *dante liberis bona*, hæc *conditio parentum* est *adjecta* ut *pater usufructum non habeat*, *pater usufructum non habebit*. Plane *conditionem parentum* hoc sensu satis Latine (si Latinitatis nitorem in Irnerio exigis) sed & Juridice dici posse, non dubito. *Vid. Jo. Laurent. ꝛc. not. ad Phædr. 3. fab. 7. Sueton. Galb. cap. 5. Symmach. 2. epist. 32. & 19. & passim. Phædr. d. l. &c.*
 Sed

Sed & (2.) si vel maxime *to parentum* ad præcedentia referre malis, scire debes, Irnerium unum tantum capitulum ex Nov. 117. (habet enim capitula plura: ut bene *Autor Rubrica* & est textus *in d. Nov. 117. pr.*) in Codicem transtulisse. At, inquis, quare non & alia, maxime connexum & oppido quam affine alterum illud: *posse talem legem bonis adventitiis dici non tantum a parentibus sed & a quibuscunque aliis bona talia liberis impertientibus?* At ego vicissim interrogo, ubi promiserit Irnerius se omnia capitula ex Novellis in Codicem referre voluisse? Certe, quemadmodum Irnerius eo potuit contentus fuisse, quod digitum subinde intenderit in jus novellarum unde Juris Cultor plenior sibi comparare possit notitiam, ita & Rittershusio aliisque potest sufficere, Irnerium nobis glaciem fregisse, maxime dum cogitamus, quibus non Irnerius arduis negotiis impeditus & fere oppressus (*vid. Prafationem sive Prolusionem supra parte prima*) satis bene meritis de rep. literaria videatur quod pauca illa sed pereximia Codici inferuerit. Quoniam Rittershusio placuit, Poëticis deliciis in oppugnatione Irnerii uti, age sis, ludamus & nos pro Irnerio elegantissimis Horatianis *epist. lib. 2. pr.*

*Quum tot sustineas & tanta negotia solus,
Res Italas scriptis tueris, moribus ornes,
Legibus emendes: in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Magne Irneri.*

Si aut hanc aut illam Irnerii defensionem admittis, Lector, nihil necesse erit confugere ad apologiam illam Rittershusianam *exposit. Novell. p. 5. c. ult. n. 4.* ubi ait: *Ac forsasse parentum appellatione intelligi voluit Irnerius propinquos sive cognatos: sicut saepe & in Jure Canonico & Feudali parentes pro cognatis usurpantur. Videatur Cujacius ad cap. 13. veniens. extra de sponsal. & matrim. Item ad cap. 27. cum in tua. eod. tit. ubi etiam Tertullianum & Hieronymum ad hanc rem allegat. (add. Irner. Inj. Vapul. p. 1. col. 7. §. 18.)* Sed hanc explicationem non fert generalitas verborum in textu *Nov. 117. cap. 1. princ. in fin.*

§. VI. Ad tertium optima Irnerii videri posset apologia, si liceret nobis sentire cum Doctoribus illis, qui etiam quoad legitimam

mam

nam patri usufructum adimi posse in adventitiis, defensitant: quorum sententia communiori magis Doctorum calculo approbata, judicatarumque subinde rerum autoritate firmata videri posset. Vide Berlichium loco supra adducto. Verum enim vero, iis non obstantibus, sententiam contrariam ego omnino verissimam esse, mihi persuasum habeo, idque propter apertum textum in *d. Novell. II7. cap. I.* adeo ut nec in Praxi eandem deferendam esse existimem.

§. VII. Sume casum: Titia in bonis habens tria millia, filium quem ex Cajo marito habet unicum Sempronium, ex asse heredem scribit, adjicitque legem hanc, ne Cajo usufructus in hisce tribus millibus ulla ex parte competat. Hoc casu dico Cajum, nihil obstante prohibitione Titiae, usufructum tamen habiturum in mille, tanquam hereditatis triente quem Sempronio secundum definitionem juris novissimi legitimæ loco Titia vel invita integrum servare cogitur.

§. VIII. Hæc sententia probatur per textum in *d. Nov. II7. cap. I.* ubi notari velim 1. Jus novum. 2. Ejus requisitum. 3. Rationem & 4. Ampliationem. Primum est in his verbis: *Sancimus licentiam esse matri & avia aliisque parentibus substantiam suam totam vel pro parte descendentibus suis donare aut per ultimam voluntatem relinquere sub hac definitione atque conditione* (si voluerint tamen, neque enim tenentur aut coguntur talem conditionem addere. *Supra: licentiam.*) *ut pater in his rebus ita donatis aut relictis neque usufructum habeat, neque ullum jus aliud.* Poterat scilicet dubitari an talem definitionem atque conditionem quis adscribere posset, cum ea jus patriæ potestatis ab antiquo patribus competens valde imminuat. Sed Justinianus, non obstante hac ratione dubitandi, sancit id hodie debere licere, propter rationem decidendi quam statim videbimus modo observetur tamen requisitum, quod est in his verbis: *postquam reliquerint filiis partem quæ lege debetur, quod reliquum est substantiæ donare vel relinquere sub definitione atque conditione ut pater in talibus rebus* (quæ scilicet sub illo reliquo comprehenduntur) *usufructum aliudve commodum non habeat.* Subjicit porro rationem his verbis: *Hæc enim & extraneis relinquere* (etiam olim ante hanc legem novam) *poterant,*

C

& nul-

& nulla utilitas inde ad parentes (ne olim quidem) proveniebat. Quasi dicat: Non debet id patribus injustum videri, quod usumfructum in reliquo præter legitimam ipsi adimi posse sanciat, cum & ante hanc novellam licuerit id reliquum totum & quoad proprietatem & quoad usumfructum alii relinquere etiam extraneo, ubi tum nihil quicquam utilitatis ad patrem perveniebat: cur autem pater velit invidere filio? annon paterni affectus est, magis favere filio ut ille id reliquum potius habeat integrum, quam ut id dissipetur in extraneos? Denique Ampliatio Juris novi exhibetur his verbis: *Hoc autem non solum parentibus sed omni persona licere præcipimus.* Sane hæc ampliatio (quid enim aliis omnibus personis, etiam adeo maxime extraneis, cum Legitima?) juncta ratione statim visa, (neque enim Legitima liberis sine justa causa adimi inque extraneos transferri potest) satis indicant Legislatorem de usufructu Legitimæ adimendo non sensitse. Sane si textus Novellæ nostræ II. c. I. præ dicta ratione atque ampliacione destitueretur, dubium superfuisset quam maximum, annon Justiniani mens fuisset per hanc sanctionem dare parentibus potestatem adimendi patri usumfructum etiam in Legitima? Enimvero obsecro Lectorem ut inspicere dignetur textum Græcum: Quæro, quo pertineant illa numero plurali ibi prolata: *Ἐν τρίτοις τοῖς πρῶτοις.* Cum ad unum pertinere nequeant, necesse est ut referantur ad duo illa præcedentia: 1. *Τὸ ἐκ τῶν νόμων ὀφειλόμενον μέρος.* 2. *Τὸ ὑπολοιπὸν τῶν αὐτῶν περιουσίας.* Qui sane scrupulus me primitè torfit, quid enim dissimulem? fecisset id autem diutius, nisi dicta ratio incipiens per ταῦτα, juncta dicta ampliacione, monstrasset, prædicta illa: *ἐκ τρίτοις τοῖς πρῶτοις:* ex mente Cæsaris intelligenda esse de *πρῶτοις* & *ὑπολοίπῃς.* Maxime cum istud *τρίτοις* magis ad posteriora vi sua videatur spectare quam ad præcedentia, quemadmodum τὸ *his* (quo, non vero altero isti opposito τῶ *istis*, interpretatio vulgata atque Haloandrina recte etiam hoc loco usa est) similis apud Latinos indolis esse assolet.

§. IX. Concludimus ergo: Usumfructum legitimæ patri vigore patriæ potestatis competentem, patri dicto modo adimi non posse. Ita sentiunt mecum Boerius *decis.* 193. & Papon. *lib.* 7. *t.* I. *arr.* 5.
quos

quos sequitur Christinæus 4. decis. 75. num. 1. addendo: & sic alias censuit Suprema Curia. Brunneman. & Allegati ad Auth. Excipitur. C. de bon. qua lib. (ubi in fine addit: Licet etiam præjudiciis illis alia a Dd. hujus sententiæ allegata possimus opponere.) Rhetius 13. meditat. Academ. 17. Scharfschmidt. ad Novell. 19. 22. Harpprecht. ad §. 1. l. per quas person. cuiq. acquir. n. 10. Struv. & Lyncker. ff. de usufr. th. 5. Tabor. de patr. potestat. c. 3. th. 7. Perez. C. de bon. q. lib. n. 5. Richter. ad Auth. Excipitur. C. de bon. lib. Fachin. 5. controu. 21. Glossa aliique apud Berlich. d. decis. 137. ubi & Doctores plurimos adducit, & in Curia Burdegalensi & in Collegio Facultatis Juridicæ Ingolstadiensis ita conclusum atque responsum esse, memorat. Consentit & Lauterbach. ff. de pecul. & ibi allegati.

§. X. Stante itaque hac sententia, quid faciemus Irnerio nostro, qui in Authentica nostra verbis generalibus legitimam inclusisse videtur? Respondeo: Non eam fuisse Irnerii mentem si admittimus expositionem priorem quam adduxi supra §. 5. Sane enim tum verba Irnerii: *quod eis datur vel relinquitur ab aliquo*: legitimæ dationem, quæ ad quoscunque non pertinet, excludent. Quod si posteriorem dicto §. 5. adductam constructionem præfers, nihilominus Legitima huc non pertinebit, utpote quæ a parentibus non datur aut relinquitur, sed a *Lege*. Ex quo & illud sequitur, quod Legitima a parentibus adimi liberis invitis nequeat, quamvis Deo eandem consecrare velint. Mævius. *consil. posthum.* 68. n. 32. Sed nolumus hic excurrere ad alia. Istud adhuc tamen monemus: apud Belgas (non tamen indistincte omnes: vid. Christinæus *loc. supr. alleg.* Valer. Andr. Dessel. ad Zoef. tit. *Inst. per quas pers. cuiq. acq.* n. 4. D. Huber. *anaceph. ibid.*), utpote qui usumfr. peculii adventitii patri non tribuunt (nisi quod alimenta egeno patri ex eodem impertienda sint: *quod & in Germania tenendum esse, casis quo usufr. specialiter ademptus est, nonnulli supra laudatorum Autorum monent*), omnem hanc disquisitionem nullius aut pauci usus esse oportere. Vid. Feltman. *Cup. Oosterga. Groenveeg. Vinn.* ad §. 1. l. per quas pers. nobis acquir.

COITIO UNDECIMA

ad

*AUTH. QUAS ACTIONES. C. DE
SS. ECCLES.*

Quo nunc vela vertemus, Lector? Phædrus meus in fabulis alicubi de Uva narrat, quam Vulpis quædam summis viribus saliendo adpetierit, cumque eandem tangere non potuerit eandem ceu nondum maturam contemserit, spreverit. Cui fabelæ Phædrus subjicit: *Qui facere quæ non possunt verbis elevant, Adscribere debent hoc exemplum sibi.* Ne & tu hoc exemplum mihi adscribas, eo quod supra *Coit. 8. princ.* Syllogen D. Wissenbachii Promulsidemque Rittershusii elevaverim, atque declinaverim: age sis, aggrediamur utramque & primitèr quidem præfatam Syllogen, quantum per temporis chartæque angustias nunc licet, idque tanto lubentius quod Coitiones hæc Irnerianas per aliquod tempus distulerimus, at vero *fecunda dilatio sit quæ simul bona plura restituit*, ut Symmachus noster loquitur 3. *epist. 24.* Et primum quidem locum in erroribus Irnerianis apud Wissenbachium sibi vindicat *Auth. Quas actiones. C. de SS. Eccles.* clausula quippe illa Authenticæ (*Sola Romana Ecclesia centum annorum spatio vel præscriptione gaudente*) non est apud Justinianum in *Nov. 131. cap. 6.* unde, ait Wissenbachius, Authentica illa desumpta est.

§. I. Verum non existimamus Irnerium hoc loco quippiam ex se finxisse aut de suo addidisse, sed potius munus JurisConsultissimi Professoris & boni Interpretis implevisse. Est nimirum *Auth. nostra* ex earum numero quas expositioni compendiariæ unius *Novellæ* non adstrinxit Antecessor Irnerius, verum ex præscripto justæ interpretationis *quod est in l. non est novum. ff. de LL. Legis alterius necessario augmento illustravit*, non de suo, sed ex anteriori lege, ex *Novella* inquam 9. quam, quoad Ecclesiam Romanam, posteriori lege in *d. N. 131. cap. 6.* abrogatam non esse, justè arbitratus est.

§. II. Enimvero cum in Oriente promulgata esset Justiniani Sanctio,

Sanctio, ne Ecclesiis obstarent præscriptiones ullæ longi aut longissimi temporis, nisi centenariæ l. 23. C. de SS. Eccles. sæculique religio Romanæ Ecclesiæ primatum ingentem præ cæteris concedens cœpisset invalescere vid. l. 8. C. de Summa Trin. Novell. 9. pr. Nov. 131. c. 2. absolum videbatur, Ecclesias quidem Orientales indulgentissimo centenariæ præscriptionis privilegio impertire, ast quam in Occidente Roma, illa legum patria, illa fons Sacerdotii, illa ubi summi Pontificatus apex, v. d. Nov. 9. Augusto sinu fovebat, eam, inquam, angustiiori termino coërcere. Prodit adeo Nov. 9. Lex disertissima: Romanam Ecclesiam non debere excludi nisi longæva præscriptione centum annorum. Imo favor ejusdem producit ad omnes omnino Ecclesias, Occidentales atque Orientales, non suo equidem merito hoc privilegii proporro gavifuras, sed propter Ecclesiam Romanam ceu, qualem d. Nov. 9. Justinianus illam exhibet, cœterarum principem & quasi caput, ut adeo post d. Nov. 9. hæ non ex se, sed propter istam, deinceps jure isto usæ sint. d. Nov. 9. ibi: ex hac.

§. III. Cæterum eventus docuit, præfatum jus non esse ex usu reip. vid. Novell. III. pr. adeoque abrogatur, centenaria præscriptione mutata in quadragenariam: Nov. III. cap. 1. Nov. 131. cap. 6. Quo jure novissimo promulgato, disputatio fori (ut solet) poterat suboriri, an idem pertineret ad Ecclesiam etiam Romanam utpote speciali privilegio munitam? vid. d. Nov. 9. ibi: speciali lege. Romana Ecclesia id non existimavit, nec Jctus Irnerius. Sane specialissimæ illæ pro Ecclesia Romana militantes rationes, quas terigi §. 2. add. §. 4., id non videbantur suadere, propter regulam in l. in toto. ff. de R. 7. & c. generi. de R. 7. in 6. cui etiam in Legibus locum esse puta, arg. l. 41. ff. de pœn. Tusch. tom. 4. conclus. 36. n. 57. & seqq. Scilicet, ut, nisi aliam esse Legislatoris voluntatem aliunde constet, generalitas legis posterioris non tollat specialissimum hujus vel illius privilegium de quo verosimile non est sensisse Legislatorem. Fuit huic doctrinæ usus cis hos sex annos, cum emerisset Edictum Serenissimi, nullum omnino ab accisiis (quas vocant) immunem pronuncians. Errasles, Lector, strenue si id ad privilegiatissimam nostram Universitatem gestisses extendere:

dere: Sed non erat ea mens Clementissimi Patriæ Patris, ut experientia testatur, & repræsentavi *Sciagr. Instit. Polit. lib. 2. tit. 8. §. fin.* Confer. ipse Clariss. Censor noster Wissenb. *infra th. 25. vers. Novæ enim constitutioni.*

§. IV. Abrogat ergo Jus novum *Nov. III. & 131.* centenariam præscriptionem *Ecclesiis* (NB. in plurali numero) concessam: non detrahit Legi *de Ecclesia Romana* agenti: nam de ea non loquitur, sed tantum *de Ecclesiis* ad quas jus sc. Ecclesiæ Romanæ erat productum. Unde notanda (quam docendi methodum etiam Profefori Irnerio placuisse ex *Auth. nostra* vides. Confer. *Auth. Principales. seq.*) regula cum exceptione. Regula est *in pr. Auth. nostra Quas actiones.* Exceptio *in d. Auth. vers. Sola.* Illa desumpta est ex *Nov. 131. c. 6.* Hæc ex *Novell. 9.* Nunc subjiciamus Authenticam integram: *Quas actiones (ait Irnerius) alias decennalis, alias vicennalis, alias tricennalis præscriptio excludit: hæc si loco religioso competant, quadraginta annis excluduntur: usucapione triennii, vel quadriennii præscriptione in suo robore durantibus, sola Romana ecclesia gaudente centum annorum spacio vel privilegio.*

§. V. Si quis doctiorem ad hanc Authenticam Irnerii defensionem desiderat, is adeat elegantissimam dissertationem Cl. Strauchii, cujus mentionem feci *supra part. 1. in prolus. princ.* Econtra inter Irnerio-Mastigas hac in parte se etiam prodit Rittershusius *in promulsid. thes. 2. seqq.* Struvius item noster *ff. 43. 19. in fin. add. Lauterb. ff. de usucap. in fin.* Ex quibus illud itidem videbis, novissimo Jure Canonico, Irnerii nostri sententiam confirmatam esse: ut non dubitem in praxi emergente casu eandem sequi.

§. VI. Habet & usum hæc res in Feudis, quod & vidit Rittershus. *dict. promuls. th. 7.* ubi ait: *Superioris controversiæ usus etiam est in rebus feodalibus, quando queritur, an in rebus Ecclesiasticis feudum præscribarur xxx. annis? Quod Zas. Br. Balb. & Mynsing. negant: sed contra Ecclesiam & Rempub. quadraginta annorum curriculum; Contra Ecclesiam Romanam 100. annos requirunt. Et secundum hæc limita doctrinam Strijckii exam. feodal. c. II. quest. 8. ubi scribit: Sed quid in præscriptione Feudi Ecclesiastici? Resp. Hic quadragenaria præscriptione opus esse communiter volunt per Nov. III. & 131.*

& 131. ubi illa in rebus Ecclesie locum habere dicitur, quod Jure feudali non aliter decisum. Struv. cap. 8. th. 12. n. 3. Mynsing. Cent. 4. O. 29. Sed distingui potest, inter prescriptionem rei Ecclesiasticae quae talis, & quae feudalis. Illo casu 40. anni sunt necessarii, hoc casu non, quia hic proprietas Ecclesie manet salva. Vult. c. 9. n. 8. Ludwell. pag. 175. Verum, pace Viri Ampliss. dixerim, non magni fecerim hanc distinctionem: Quamvis e. proprietas Ecclesie maneat salva: utilitas tamen (quam e re Ecclesie esse quis non videt!) est etiam res Ecclesie: quae proinde non nisi 40. aut 100. annis praescribetur. Dominium utile (feudale) est utique & res, & quidem utilis.

COITIO DUODECIMA

ad

AUTH. PRINCIPALES. C. DE JUREJ. PROPT. CAL.

Subsequitur *Auth. Principales. C. de Jurej. propt. cal. dand. alienae* certe ab eo titulo, *judice VVissenbach. h. th. 7.*

§. I. Agit titulus ille de *jurejurando propter calumniam dando*, quod hodie magis usitate *juramentum calumniae* audit. Calumniae vocabulum uti pro subjecta materia plurifariam accipitur: ita generaliter omnem omnino improbitatem notat. *Proem. Inst. de Confirm. Instit.* Unde calumnia in judicialibus est omnis legibus vetita improbitas a litigatoribus commissa. Consequenter Juramentum Calumniae erit juramentum a litigatoribus praestandum de causa, legitima cum probitate, prosequenda.

§. II. Isti probitati cum varia obstant, sequitur totidem Juramenti Calumniae capita esse. Cum ergo improbus litigator non tantum sit ille 1. qui non credit se bonam causam fovere. 2. Qui dilationes non necessarias petit. 3. Qui in jure interrogatus verum fateri detrectat. 4. Qui differendi negotii causa probationes ab adversario exigit *l. 1. l. 2. pr. C. de jurej. propt. cal. dand. Nov. 49. c. ult. gloss. in c. 1. de jur. cal. in 6.* Sed & 5. qui judicem aliasve personas,

personas, re ipsa, promissive, corrumpit: *qua fere summa est Authentica nostra, Principales: desumpta ex Novell. 124. c. 1.* Sequitur omnino, propter singula superiora quinque capita jusjurandum calumniae debere praestari, adeoque jure meritoque Irnerium Authenticam praefatam subjecisse *legi 1. & l. 2. pr. C. d. t.*

§. III. Sane si haec, *uti videri posset ex d. th. 7.*, Wissenbachii mens fuit, jusjurandum calumniae non continere nisi unum capitulum, *calumniandi animo se litem non contestari*: vocemque *calumniandi* adeo anguste accipiat, ut nullum quatuor posteriorum capitulum eodem comprehendatur, immane quantum falleretur, refutandus vel sola *l. 1. C. d. t.* quae secundum caput continet & titulo *de jurejurando propter calumniam. dando* principe loco inserta est: ut nihil dicam de notoriissima praxi, Ordinatione Camer. *part. 1. tit. 65.* aliorumque superiorum Judiciorum, vulgatisque illis, etsi non nimis elegantibus, versiculis:

Illud juretur, quod lis sibi justa videtur:

Et si queretur, verum non inficietur:

Nil promittetur: nec falsa probatio detur:

Ut lis tardetur, dilatio nulla petetur.

Sane tertium illud respicit nostram Authenticam, & exprimitur quoque in Ord. Camer. d. loc. Sed & Illustrissimi Comites Bentheimenses id adhiberi volunt. Vid. *Bentheimsche Gerichts Ord.* parte 2. tit. 5. Et ita servat alibi etiam Praxis.

§. IV. Sequitur ex superioribus proporro, jurijurando calumniae plura etiam capitula, autoritate publica, posse superaddi atque inseri expresse. Quemadmodum, *referente Mynsing. 3. observ. 56.* in multis Germaniae locis appellantes jurant se non temere aut ad differendum calumniose negotium appellationem interponere. Nisi ad quinque illa, coetera malis referre.

§. V. Subjiciamus nunc verba Authenticae, cum & temperamentum quoddam superiorum contineant: Ait enim Irnerius: *Principales persona, vel illa, ad quas negotium in medio migraverit, coram iudicibus jurent, quod nihil penitus causa patrocinii iudicibus vel alii cuicumque persona pro hac causa dederint, vel promiserint, vel postea dabunt, vel per se, vel per aliam mediam personam: exceptis*

ceptis his qua propriis advocatis pro patrocinio præstant, aliisque personis, quibus nostra leges dari disponunt.

§. VI. Et hæc quidem sufficere possunt disputationi solenni Academicæ. Quæ sequuntur rejiciemus in Coitiones Divino favore secuturas. Antequam autem colophonem huic tertiæ parti imponam, amoliri necesse habeo quos audio nescio quorum susurros, quibus mirum videri possit, quod ad defendendum Irnerium, textum subinde Novellarum Græcum in subsidium vocem, cum tamen textus Græcus in foro, sive in Praxi, (hanc enim appellationem præferri videas) textui versionis Vulgatæ Latino, cum inter se discrepant, cedat, ejusque autoritas infra hujus omnino subsidat. Lauterbach. *1. conclus. forens.* 8. Duck. *de author. jur. civil. lib. 1. cap. 4. n. 16.* Mauritius *de libris juris communis th. 16.* At ego, quemadmodum versionem Latinam præfatam in Praxi observandam esse, non nego, eo quod Praxin exercentes, saltim plerique, illud crebro in ore habeant: *Græca sunt, nec legi nec intelligi possunt*: unde, secundum alterum istud *πολυθεύδητον, Ars non habet osorem nisi ignorantem*, non potuerunt non Græca aspernari, consequenter Græcum textum in praxi exercenda non sequi: Ita tamen collatio textus Græci tunc sæpissime utilitatem habet, cum Latini sensus ambiguus est, veluti exemplum ejus rei proposui *supra coit. 8. §. 7. & parte 1. coit. 3. §. 5. & aliud ex supr. visæ Novellæ 117. c. 1. §. 1. Sicilim. Lauterbach. I. 36.* Maxime cum quando de defensione Irnerii agitur, inspici non debeat quid Praxis hodie servet, utpote quam ignoravit Irnerius, sed quid Novellarum sensui conveniens sit: Sane autem Irnerium sola versione vulgata contentum fuisse, vix admittunt ea quæ in Prolusione supra de eo adduximus. Textum autem, quo nunc utimur, Græcum tam diu pro genuino habebimus, donec Contiis dederit meliorem. Adhuc unum te volo, Lector Amice. *Supra coit. 8. §. 2. post verba (at exceptiones) per festinationem omissa sunt sequentia (actionibus jure competentibus regulariter opponuntur: & in specie) item pag. 10. lin. 17. pro nen, lege non. Eadem pagina, ante verba: sed quo dilabor? inferi volebam hæc: [add. Lib. 4. aph. 80. ubi pro l. 7. §. 1. C. de ann. exc. substitue: l. 7. §. 1. C. de præscr. 30. vel 40. annor. Hæc enim hæc actio Civilis nunc reputari potest, quæ alias Præ-*

D

toria

toria est. quo respicitur aph. 84. *ibi: alia aphor. 52.*] Cœtera candori Tuo committo, Lector Candide.

S. D. G.

C O R O L L A R I A

a Respondente subjecta.

- I. **P**arentes liberos aut liberi parentes exhæredaturi aut præterituri, debent specialiter & nominatim hujus præteritionis aut exhæredationis suæ causam probabilem testamento suo inferere, quod si non fecerint testamentum est ipso jure nullum *Nov. 115. c. 3. & 4.* nec querela inofficiosi eo casu admittitur, quod per verba *penitus non licere* satis indigitat Justinianus, si igitur non licet per leges, & contra leges est, sequitur quod ipsa exhæredatio vel præteritio sit ipso jure nulla, per textum in *l. 5. C. de legibus.* quod si exhæredatio nulla est, sequitur inutile nullumque esse testamentum *pr. I. de exhæred. liber. l. 30. ff. de lib. & posthum.* hanc sententiam tuetur communis DDrum Schola *Struv. ff. exercit. 32. th. 26.* usum hujus disputationis vid. *in pr. I. de perper. & §. 1. I. d. t.* junctis iis quæ subtiliter disputat Nobiliss. Dn. Pagenstecher, *in Irner. injur. vap. coit. 6. §. ult.*
- II. Legitima non tantum titulo institutionis sed adhuc hodie titulo singulari relinqui potest *l. 8. §. 6. l. 25. ff. de quer. inoff. §. ult. I. eod. Nov. 18. c. 1. diff. DDres communiter virique magni nominis Carpz. 3. 9. def. 6. Richt. decis. 43. Bockelman. ff. de inoff. n. 8. Strijck. ad d. tit. I. §. ult. alique.*
- III. De peculio adventitio irregulari filiumfam. testari posse vel non posse, problema esto: non posse docet *pr. I. h. t. & l. pen. C. qui testam. fac. poss. Lauterbach, ad tit. qui testam. facer. poss. Struv. exercit. 32. th. 7. ibique allegati.* Contrariam sententiam innuit *Nov. 117. c. 1. §. 1. l. 8. §. 5. C. de bon. qua lib.*
- IV. Affinitas morte dissolvitur, hinc demortui Patruï vidua non est amita sed fuit, *§. 6. & 7. h. t. l. 3. §. 1. ff. de postul. vid. Brunnem. p. 5. d. 89. & Nobiliss. Dn. Pagenstech. Præsidem atque Professore meum semper devenerandum lib. 1. Aphorism. Justinion. 46.*
- V. In emphyteusi compensatio locum habet, nec legali tempore protestatio

- protestatio emphyteutæ moratoris requiritur, quia ex momento mutui debiti debitores ipso jure liberantur, §. 30. *I. de act. l. 4. & 10. pr. ff. & l. 4. f. C. h. t.* Tulden. *in C. h. t. num. 6.* Christinæ. *v. 3. d. 40. num. 1.* Trentacinq. *l. 3. tit. de comp. res. l. n. 24.*
- VI. Qui compensationem opponit suum debitum fatetur. Lauterbach. *ad tit. de compensat. ibique allegati adde de praxi testantem Brunnem. ad capit. 63. de R. 7. in 6. diff. Fachin. l. b. II. controu. c. 6.* Struv. *exercit. 46. th. 14. alique per l. 9. ff. de except. & capit. 63. de R. 7. in 6. &c.* Loquuntur hi textus de exceptione nuda.
- VII. Sub oppignoratione rerum mobilium & immobilium res incorporales non comprehenduntur, quia res incorporales singulare & tertium genus constituunt, *vid. l. 15. §. 2. ff. de re jud. & l. 7. §. 4. de peculio.* Neguzant. *p. 2. m. 2. n. 9.* Faber. *in Cod. 8. t. 6. def. 14. & DDres communiter, quicquid Frantzck. h. t. num. 17. cum Bachov. v. 2. d. 1. th. 2. dissentiat.*
- VIII. Dari obligationem mere civilem cui ne vel umbra æquitatis naturalis adest vult *pr. & §. 1. I. de except. juncto §. 3. I. de V. O. contra Struv. Ludov. aliosque.*
- IX. Vigore legis *l. §. 1. ff. de interd. salv.* Interdictum Salvianum contra quemcunque possessorem tribuitur, juncta indole juris in re. Consentunt DDres communiter, *diff. Lauterbach. alique.* Vid. Sicilim. Lauterb. *manip. prim. n. 96.*
- X. Codicem derogare Pandectis prob: (1.) per textum expressum *in l. 2. §. 15. de vet. jure enucl. ibi: novum inventum.* (2.) Per rationem legalem: *leges posteriores abrogant leges anteriores contrarias l. f. ff. de Constit. Princip.* (3.) Per experientiam: dum exempla innumera adducere promptum est, quibus Pandectis per C. derogatur, sive, quibus, molliter loquendo, Pandectæ Codici cedere necesse habeant. Exempla hæc vice producimus vel ex ipso Struvio, *vid. ejus exercitat. ad ff. 8. th. 41. th. 85. & th. 103. item exercitat. 33. th. 36. &c. &c.* apud Lauterbachium nostrum de experientia hac dubium nullum est. Sane si ex tribus illis credendi principiis, Textu, Ratione, Experientia, vel unicum per se solum ad fidem extorquendam sufficiens est, quid dubitemus adhuc de veritate hujus Corollarii, utpote tribus illis principiis junctim fulciti? & hanc sententiam nostram in praxi receptam esse, *vid. apud*

Lauterbachium *Conclus. Forens. i. th. 13.* & novissime apud Illustrem Camerae Imperialis Assessorem Ericum Mauritium *de libris juris commun. th. 14.* Opp. Struv. *ff. exerc. i. th. 69.* quod leges Codicis ante Pandectas fuerit sancitæ. Resp. Id falsum est. Nam Justinianus Leges veteres non tantum amputavit, sed & iisdem multa noviter addidit: *Vid. Constit. Cordi nobis est.* Ita ut Leges illæ quæ hodie in Codice apparent non sint *eadem* illæ quæ olim sunt latæ, nec valere debeant *ex eo tempore* quo olim sunt latæ, sed ut *post Pandectas* sunt amputatæ & repletæ novæque factæ: ita ut Pandectæ valere debeant ex A. C. 533. sed Codicis omnes Leges (NB. absque ulla distinctione) valere debeant quasi novæ & noviter a Justiniano A. C. 534. promulgatæ. *Vide Dictam Constit. Cordi nobis est.*

XI. Deposited etiam est rei immobilis *per l. 186. ff. de V. S. &c.* Opp. Immobilia non possunt *poni.* Resp. Istud anile & decrepitum argumentulum refutant vel solæ res mobiles animatæ, quorum quædam profecto non *ponuntur* e. g. equi, vaccæ, virgines (*v. l. 3. §. f. ff. de lib. exhibend.*) &c. sed si quis tales deponat, ille non *ponit* eos, utpote cum e. g. equus quatuor suis pedibus ambulet vel currat ad stabulum, ut deponens opus non habeat cum humeris vel brachiis suis illuc portare & ponere. Breviter, quid verbum *deponere* in Jure significet, petendum est ex Jure: vide ergo *l. 186. de V. S. l. 24. l. 26. ff. & l. 9. C. depos. scil. deponere & commendare* sunt synonyma.

XII. Ex Sicilimentis ad Lauterbachianum Juris ad ff. Compendium, quæ nuper sub præsidio Cl. D. Præsidis defendi, nunc iterum defendenda suscipio sequentia compendiaro hic exhibenda ut
1. Emphyteusis est contractus stricti Juris. 2. Actio Quadrupedaria utilis etiam datur si fera bestia pauperiem fecerit. 3. Actio ad exhibendum est ex Quasi-contractu. 4. Ex contractibus Innomminatis duæ dantur Actiones: una ad *Impletionem*, altera ad *Rescisionem*: Quarum illa *Condictio causa data causa non secuta.* Hæc autem *Præscripti Verbis* appellatur. 5. Condictio Furtiva contra heredem in solidum non datur, nisi solidum ad eum pervenerit. Quid de Jure Canonico? vide Sicilim. 29. quod itidem defendere paratissimus sum.

F I N I S.

Ad Nobilissimum & Jure Consultissimum Juvvenem,
CHRISTOPHORUM BERNARDUM GALEN,
 Coesfeldia - Monasteriensem,
Cum latam studiorum pramessem, Ventilandas publice
pro Innerio Theses inferret Academico Astræ
Clivie Sacratio.

Quem Tu Diva Themis semel
 Dilectum placida luce beaveris,
 Illum non furor impius
 Avertet dubium, nulla Sophistica
 Vano ducet acumine
 Delusum, neque mens dedita Amoribus;
 Mollis mancipium Deæ,
 Quod Legum jaceant Sacra Volumina,
 Docto concilio exiget:
 Hunc sed sancta Themis, progenies Jovis,
 Nec non Mercurii favor
 Fingunt Romuleis Legibus inclutum;
 Hunc Magni infula Principis
 Dignatur Patriæ semper amabilem
 Doctis addere Corculis,
 Livor dente minus quos petit invido.
 O GALENE potens Dea,
 Orbem lance sua quæ regit arbitra;
 O Terræ decus hinc tuæ
 Donature, Sacris Legibus & jubar;
 Hoc totum meriti est Tui,
 Quod jungor studiis Te celebrantium
 Romanæ strepitu lyræ,
 Illa sed, Genii, si placeo, Tui est.

Amicitia & Benevolentia causa Parodiam
hanc Odæ III. Lib. IV. Horatii

L. M. P.

HENR. CHR. HENNIN.
 D. & P. P.

Nobilissimo, Eximioque Juveni VIRO,

**D. CHRISTOPH. BERN.
GALEN,**

Cum illius Operis, molimine & successu inclyti, cui
Titulus, *IRNERIUS INJURIA VAPULANS,*
Partem Tertiam publice defenderet;

O D E.

Virtus prophanum spernere callida
Vulgi soporem, nititur arduos
In tesqua per clivos, laborum
Ipsa sibi speciosa merces.
Per alta cæcis astra jugalibus
Famæ volantes, non videt invida:
Nec altiozem, intaminati
Arce locat meriti, triumphum.
Ut esse, mutis quamlibet omnibus,
Lucro reponit non timido mori;
Sermone cur optet *referrî*
Qui Zephyri spatietur aura?
Sed ipsa laudes quæ meritas sibi
Virtus sivevit temnere pertinax,
Exempli ad erectas verendum
Non renuit statui celeusma.
Te, sed Tibi non, ergo mei canam
Lesboi adunco pectine Barbiti,
Ithonia natum parente,
Virgineas dare vagienti

Certa

Certa papillas sugere: Fervidum
 Addam Themistæ dicere Te Lytam,
 Ipsa profundi Juris acres
 Qui geminas animos abyfso.
 Athleta dicam, nube sub ærea
 Obstare telis intrepidum; fitu &
 Te, sordido pugnae coruscam,
 Mox galeam positure GALEN!
 Nec gloriae pars Te manet infima,
 Quod auspicato consilio Viros
 Optaris, argutam ferentes
 Teutopolin patulas in alti
 Orbisque lati Teutonici plagas:
 Quas quanta replet nuntia Nominis
 PAGENSTECHERI fama, Mundi
 Secula trans & itura fines!
 Certare Linguis; Aufonia tibi,
 Romane vates; Argolica Seni
 Achæo & Arte; prima vasti
 Ingenii tulerat trophæa:
 Invita quæ vel Suada recludere
 Solet; profundo gurgite flumina
 Facundia edens, invidenda
 Cecropis & populo Quirini.
 Plures vel isto nomine, livida
 Quos fata natos rumpere condidit
 Libros; acuta aut erudita
 Mente magis, dubites scatere.
 Immensa certe sic penetralia
 Toto revolvit corpore Jurium,
 Discens ut ætas, & Docentum
 Turba, Virum redimire certet

Victrice

Victrice lauro. nuper & exciti
 Tentâre manes IRNERII pium
 Hoc munus, at frustra rogabat
 Ad superos veniam meandi;
 Qui dixit, Ergo digna meo tamen
 Altræa pendet præmia Vindici,
 Per quem datum est ut *vapulasse*,
 Quam Medico caruisse, malim.
 Sui recordans hic mea Pieris,
 Quæ est dicta nuper, scommata per Viri
 Vibrasse Magni Nomen; Euge!
 Infit; Ades reprobanda fœdi
 Mens Sycophantæ! Jam lueris mihi
 Quod immerenti perfida coxeras!
 Sed, Mitte! dixi: cur moréris,
 Nexus amicitiaæ has aniles
 Quas ipse technas spernere constitit?
 Sat est quod author Thessalicum bibat
 Salum, Insulas ambas meraca &
 Si fit opus, juga potet Octæ.

Deduxit applaudens

D. HUGUENINUS,
D. & P. P.

Er angenehme Lenz/ da alles grün't und blühet/
 Und da man Laub und Grass in vollem Wachsthum siehet/
 Da alles lieblich lacht/ die schönste Jahres Zeit
 Erzeigt uns grosse Lust/ und bringet allbereit
 Uns neue Krafft und Fleiß; Jzt kan man recht Studiren
 Jzt kan man mit bestand den Musen-lauff vollführen
 In lauter Fröligkeit; Weil neu-belebtes Blut
 Uns wieder wacker macht/ verstärkend Leib und Muht.

Das

Das reget auch ikund / Herz GALEN, dir die Flammen /
 Zur wahren Tugend-bahn. Es kommen jetzt zusammen
 Fleiß / Ehre / Wissenschaft / die treiben dich hierin
 Zu dem was rühmlich ist / und muntern deinen Sinn /
 Daß du beherzt und frisch gehst nach der Musen-throne /
 Allwo Apollo selbst dem Fleisse reicht die Krone /
 Da zeigstu öffentlich und machst der Welt bekand /
 Wie du den Frühling hast den Musen zugewand.
 Du trittst im Frühling auff / im Frühling deiner Jahre /
 Und zeigst die Wissenschaft / du legest deine Wahre /
 Die Fleiß erworben hat / vor die gelehrte Schaar /
 Wird also deine Kunst höchstrühmlich offenbahr.
 Fahr eubsig weiter fort / wie du hast angefangen /
 So kanstu noch im Lenz mit reiffen Früchten prangen /
 Die das Studiren giebt. Wir wünschen / daß dein Fleiß
 Der Vaterlande dien' / und dir bring Ruhm und Preis.

Ihrem Hochgeehrten und Hochgeschätzten Herrn
 Commensali und Commilitoni, dem (Tit.) Herrn
 Christophoro Bernhardo Galen, setzet dieses Glück
 wünschend / des (Tit. Tit.) Herrn Doctoris und
 Professoris Pagenstechers

Sämtliche Tisch - Gesellschaft.
 LL. Stud.

Macte proba virtute tuos, Doctissime GALEN,
 Labores Studii. Scire tuum nihil est
 Si sciat haud alter, perge hanc calcare palæstram.
 Doctrinæque decus nobile trade tuum.
 Hanc ego si possem recto deducere versu,
 Surgeret hinc Musis pagina multa meis.
 Sed quid opus versu? laudem tua splendida facta
 Monstrant hanc aliis, egregièque probant

E

Cum

Cum tua præsertim defensio prodit in auras
 IRNERII, nec non Sicilimenta tua.
 Gratulor hos fructus & tantæ messis aristas:
 Et precor ex animo prospera fata tibi.
 Jova tuis adsit cceptis, tua vota secundet!
 Et tibi sic actus cominoda multa ierent.

*Hec animitus Domino GALEN per duos jam fe-
 annos sub Nobiliss. Dn. Professore P. AGEN-
 STECHER strenue operam juri navanti jam
 non vulgariter foeliciter disputanti applaudere
 voluit*

FRID. E. G. MONTANUS.

INstituit nitidis quondam certamina campis
 Græcia, Nobilium fertilis usque Virum.
 Porrigis & nobis summa cum laude Lycæum!
 Transtulit huc sedes Græcia clara suas.
 IRNERIUM renovas atque hujus jura tueris,
 Hinc te virtutis digna brabeja manent.
 Sic juvat assiduis Sophiæ impallescere curis
 Comparat hoc famam, perpetuumque decus.
 Gratulor ergo Tibi, succedant prælia belle.
 Ut prosis Patriæ non minus atque Tibi.

*Sinceri & fraterni amoris ergo
 decantata ab*

ALEX. WILH. DRIVER.
 LL. Stud.

Kd 3358

8

7

ULB Halle
003 758 15X

3

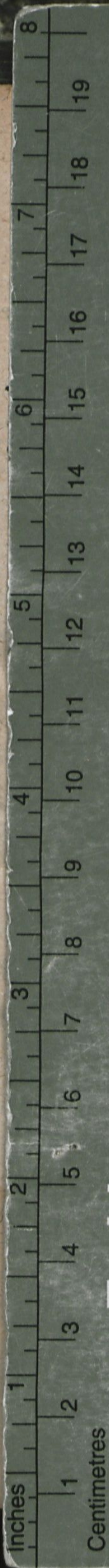

TA-206

6-stück füllt node

VD.77

B.I.G.

Farbkarte #13

J. C.
 URIDICA
 NIS
 693.

S INJU-
 LANS,

PEO
 SULTISSIMI, EX-
 DE CLARISSIMI
 I ARNOLDI
 HERI, JC.
 linar.
 per
 HARDUM GALEN,
 ASTERIENSEM.

III.

RHENUM,
 Academ. Typographum.
 XCIII.

